

ХҮЙН ХЭВЛЭЛ МЭДЭЭЛЛИЙН ОРЧИНГ БҮРДҮҮЛЭХ НЬ

ХҮЙН ХЭВЛЭЛ МЭДЭЭЛЛИЙН ОРЧИНГ БҮРДҮҮЛЭХ НЬ

Дэлхий даяар хүйн өргөн нэвтрүүлгийг хүлээн зөвшөөрөх нь элбэг болсон хэдий ч өөрсдөө хүйн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээ эзэмших, ажиллуулах эрхийг хөхиүлэн дэмжих, хамгаалах хэрэгцээ шаардлага байсаар байна. Бодлого, эрх зүй, зохицуулалтын хүрээ нь өнөө хэр хүйн хэвлэл мэдээлэл байгуулахад тулгарч буй цорын ганц бэрхшээл хэвээр байна. Үүний тулд чухам ямар нөхцөл шаардлага хэрэгтэй байгааг харж болохуйц бодлого, эрх зүй, зохицуулалтын дэлхийн туршлага өнөөдөр бэлхнээ байна. Гэвч олон улс оронд хүйн хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл байгуулах, цэцэглэн хөгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэхүйц бодлого, эрх зүй, зохицуулалтыг бий болгох шаардлагатай байгаа юм.

Хүйн хэвлэл мэдээллийн орчинг бүрдүүлэх асуудлыг улс төрийн өргөн агуулгын хүрээнд авч үзэх ёстой. Ардчилал, хууль дээдлэх ёс сул, хүний эрх, ялангуяа үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөөг үл хүндэтгэдэг тийм нөхцөлд хүйн хэвлэл мэдээлэл нь онцгой сорил бэрхшээлтэй тулгардаг. Ардчиллыг гүнзгийрүүлэх, нийтийн ашиг сонирхлыг дээдлэх үүднээс чөлөөт, хараат бус, олон ургальч хэвлэл мэдээллийг хөгжүүлэхийг хүлээн зөвшөөрсөн нөхцөлд л хүйн хэвлэл мэдээллийн орчин таатай болно. (Buckley et al.2008)¹ Дэлхийн хүйн радио өргөн нэвтрүүлгийн холбоо (AMARC)-ноос хүйн өргөн нэвтрүүлгийн ардчилсан хууль тогтоомжийн сайн туршлагын 14 зарчим (AMARC-ALC-2008) боловсруулан гаргасан юм. Энэ нь цаашдаа хууль тогтоогч, идэвхтэнүүдийг хууль тогтоомж боловсруулахад нь чиглүүлэх загвар юм.

Хүйн хэвлэл мэдээллийн хөгжлийн орчныг бүрдүүлж буй бодлого, эрх зүй, зохицуулалт нь түүнийг хүлээн зөвшөөрөх, хүртээмжтэй болгох, дэмжлэг үзүүлэх гэсэн үндсэн гурван шинж чанарыг агуулдаг. Эхнийх нь хүйн хэвлэл мэдээллийг өвөрмөц салбар гэж аливаа хоёрдмол утгагүйгээр тов тодоор

хүлээн зөвшөөрөх асуудал юм. Хүйн хэвлэл мэдээллийн үндсэн шинжийг нэгтгэн дүгнэвэл, ашгийн төлөө бус ажиллах хэдий ч хүй олны ашиг тусын төлөө байгаагаараа нийгэмд хожоотой, үйлчилгээгээ зориулж буй тэр хүмүүс нь эзэмшиж, хариуцлага хүлээдэг, агуулга туурвих, удирдахад нь оролцдог. Хоёрт, эрх зүй, зохицуулалтын тогтолцооны тухай асуудал бөгөөд энэ нь радио долгионы хүртээмжийн шууд, ил тод үйл явц, хүйн хэвлэл мэдээллийн үйл ажиллагаанд шаардлагатай түгээлтийн арга хэрэгслээр хангахад оршино. Долгион болон бусад нөөцийн хуваарилалт хүй олонд суурилсан байгууллагын хэрэгцээ шаардлагад нийцсэн байх ёстой. Энэ нь хүйн хэвлэл мэдээллийн үйлчилгээгээр хангах тэрхүү хүй олныг шаардлагагүй саад тогтоороос чөлөөлөх, ангид байлгах, мөн үйл явцыг улс төрийн хөндлөнгийн нөлөөгүй этгээд удирддаг байх гэсэн үндсэн шинжүүдээр тодорхойлогдоно. Гуравт, хүйн хэвлэл мэдээллийн тогтвортой байдал, хөрөнгийн нөөцтэй холбоотой эрх зүй, зохицуулалтын асуудал юм. Долгионы хүртээмжийн хувьд гэвэл тусгай зөвшөөрлийн хураамжаас чөлөөлөх, эсвэл хураамж бэлэг тэмдэг төдий байх ёстой бөгөөд хүй олонд хэд хэдэн нөөц ашиглахыг хориглож үл болно. Орлогын эх үүсвэрт үндэслэлгүй хязгаарлалт тогтоож болохгүй. Хүйн өргөн нэвтрүүлэг эрхлэгчдийг үйлчилгээгээ зориулж буй тэр иргэдээс эдийн засгийн дэмжлэг хүсэхийг дэмжихийн зэрэгцээ төсвийн санхүүжилтийг хараат бусаар захиран зарцуулах механизмын дагуу тусламж үзүүлнэ.

Эдгээр шинж чанар нь олон орны хүйн өргөн нэвтрүүлгийн эрх зүй, зохицуулалтын хүрээнд багтсан байдаг хэдий ч үр дүнтэй хэрэгжиж чадахгүй бол сайн бодлого, эрх зүй, зохицуулалт дангаараа хангалтгүйг тэмдэглэвэл зохино. Хүйн хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл байгуулах, хөгжүүлэхийг дэмждэг, хөхиүлдэг тийм орчин бүрдүүлэхэд дахиад өөр хоёр бүрэлдэхүүн хэсэг чухал болдог. Эхнийх нь, хүйн хэвлэл мэдээллийн хөгжлийг

¹ Buckley, S., K.Duer, T.Mendel and S. O'Siochru (2008) *Broadcasting, Voice and Accountability: A public interest approach to policies, laws and regulations*, Ann Arbor: University of Michigan Press

хөхиүлэн дэмждэг; бодлого, эрх зүй, зохицуулалтыг сайжруулах лобби хийдэг, нөөцийг хуваарилдаг, тогтвортой байдлыг хангах, нийгэмд үзүүлэх үр нөлөөг бий болгохын төлөө хүйн хэвлэл мэдээллийн салбарт тусламж, үйлчилгээ үзүүлдэг тийм иргэний нийгэмд суурилсан нөлөөллийн бүлэг, төлөөллийн эвлэл холбоод бий эсэх нь чухал. Хоёрт, сонгогдсон төлөөлөгчид, төрийн албан хаагч, зохицуулагч болон хэвлэл мэдээллийн зохистой бодлого, хууль тогтоомж, зохицуулалтыг боловсруулдаг, эсвэл хэрэгжүүлдэг бусад хүмүүсийн дэмжлэг чухал юм.

Гарын авлагын энэ хэсэгт хүйн хэвлэл мэдээллийн хөгжлийг дэмжиж, хөхиүлдэг зарим бодлого, эрх зүй, зохицуулалт, мөн олон нийтийн буюу төрийн санхүүжилтийн механизмын тухай тодотгон өгүүлэхээс гадна хэвлэл мэдээллийн бодлогын шинэтгэл, мөн хүйн хэвлэл мэдээллийн салбарыг хөгжүүлэхэд жинтэй хувь нэмэр оруулсан тус салбарын холбоод, бусад этгээдийн жишээг багтаав. Бенин, Уругвай улс нь хүйн радиогийн хөгжлийг дэмждэг хууль, зохицуулалттай. Бенин улс нь Африктаа хараат бус зохицуулалтын шилдэг загварын нэг болохыг тэмдэглүүштэй. Харин Уругвай бол хүйн, хувийн, олон нийтийн өргөн нэвтрүүлэгчдийн хооронд давтамжийг ил тодоор тэнцвэртэй хуваарилдаг цөөн орны нэг юм. Дани, Франц, Өмнөд Африкийн төрийн санхүүжилт олгодог механизмын жишээ энд мөн орсон. Дани улсад олон нийтийн өргөн нэвтрүүлгийн тогтолцоог дэмжихийн тулд айл өрхүүдээс авдаг тусгай зөвшөөрлийн хураамжийн нэг хэсгийг хүйн өргөн нэвтрүүлгийг дэмжихэд зориулдаг байна. Францад бол арилжааны

бус орон нутгийн радиогийн санхүүгийн дэмжлэг нь арилжааны өргөн нэвтрүүлгийн орлогод ногдуулсан татвараас бүрэлддэг ажээ. Өмнөд Африкт Хэвлэл мэдээллийн хөгжил, олон талт байдлын агентлаг нь холимог загвар ашигладаг бөгөөд тухайлбал, хувийн болон олон нийтийн өргөн нэвтрүүлэг эрхлэгчдийн аль алиных нь хувь нэмрээс бүрддэг санд төвлөрүүлсэн хөрөнгөөр хүйн өргөн нэвтрүүлэг, бага хэмжээний арилжааны хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэлд дэмжлэг үзүүлдэг байна. Непал улсын Хүйн радио өргөн нэвтрүүлгийн холбоо (ACORAB) нь улс төрийн ихээхэн сорилт бэрхшээлтэй тулгаран байж, хүйн хэвлэл мэдээллийн салбарыг хамгаалахад голлох үүрэг гүйцэтгэжээ. Эквадор улсад нийтийн боловсролын² радиогийн зохицуулах хороо (CORAPE) нь бодлого, эрх зүйн хувьд уг салбарыг хүлээн зөвшөөрөх, мөн дэмжлэгийн үйлчилгээний хүрээг хөгжүүлэхэд хувь нэмрээ оруулсан байна. Тайландад идэвхтнүүдийг өргөн хүрээнд нэгтгэсэн “Хэвлэл мэдээллийн шинэтгэлийн төлөө аян” хүйн өргөн нэвтрүүлгийг хөхиүлэн дэмжих, түүнд зориулан долгионы давтамжийн нөөцийг хамгаалахад гол үүрэг гүйцэтгэсэн бол Эль Сальвадор улсад Эль Сальвадорын Орлоцоо бүхий радио, хөтөлбөрийн холбоо (ARPAS) нь өөрийн сүлжээнд нэгдсэн хүйн радио станцуудад давтамж хуваарилахын тулд үндэсний хэмжээнд давтамж худалдан авах стратегийн шийдвэр гаргасан ажээ. Их Британид Хүйн хэвлэл мэдээллийн холбоо (СМА) нь интернетээр өргөн нэвтрүүлэг дамжуулахад шуурхай дасан зохицоход нь зориулан гишүүддээ техникийн туслалцаа үзүүлсэн ажээ.

ЛАВЛАГАА, ХОЛБООСУУД

- AMARC-ALC (2008) Principles for a Democratic Legislation on Community Broadcasting

http://amarcwiki.amarc.org/upload/documents/Principles_Community_Broadcasting_Legislation.pdf

- Buckley, S., K.Duer, T.Mendel and S. O'Siochru (2008) *Broadcasting, Voice and Accountability: A public interest approach to policies, laws and regulations*, Ann Arbor: University of Michigan Press

² popular education - хялбаршуулсан байдлаар иргэдэд улс төр, нийгэм, эдийн засгийн мэдлэг олгодог хэлбэр (Орч.)

БЕНИН УЛС: Хэвлэл мэдээллийн зохицуулалтын Баруун Африкийн загвар

ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Бенин улсад өргөн нэвтрүүлгийг либеральчилж, хэвлэл мэдээллийн салбарт хувийн радио, телевиз, мөн хүйн олон нийтийн өргөн нэвтрүүлгийг нээлттэй болгосны дараа 1997 онд хүйн радио үүсч бий болжээ.

Тэнд одоо тусгай зөвшөөрөл бүхий 47 орчим хүйн радио, арилжааны бус бусад радио үйлчилгээ үзүүлж байна. Бенин улсад хүйн радиогийн үйлчилгээний тусгай зөвшөөрөл, зохицуулалтыг хариуцаж, мөн хүйн радиод олгох тэтгэлгийг хамруулан, хэвлэл мэдээллийг дэмжих хөрөнгийг захиран зарцуулдаг хараат бус зохицуулагч ажилладаг.

Бенин улсад 1990 оны Үндсэн хуулиар үг хэлэх эрх чөлөөг хүлээн зөвшөөрч, баталгаажуулсан бөгөөд 1992 онд байгуулагдсан Haute Autorite de l'Audiovisuel et de la Communication (НААС) хэмээх хараат бус зохицуулалтын байгууллага эрх чөлөөг хамгаалдаг. НААС нь дуу, дүрс бичлэгийн салбарыг либеральчлан, хувийн радио, телевизийн үйлчилгээг нээлттэй болгосон 1997 оны наймдугаар сарын 20-ны өдрийн 97-010 тоот хуулийг хэрэгжүүлэх үүрэг хүлээдэг.

НААС нь арилжааны болон арилжааны бус радиогийн ялгааг тогтоож, арилжааны бус радиогийн үйлчилгээний журам, тусгай зөвшөөрөл олгох шалгуур зохицуулалтын удирдамж (Cahiers des Charges)-ийг боловсруулан мөрддөг. НААС-ын шаардлагын дагуу хүйн радионууд нь ашгийн бус нийгэмлэг хэлбэрээр зохион байгуулагдах

бөгөөд нутгийн иргэдийн төлөөллөөс бүрдсэн гүйцэтгэх эрх мэдэл бүхий удирдлагын хороо байгуулна. Энэ нь ерөнхийдөө хүй олны байгууллагууд, эмэгтэйчүүдийн бүлэг, бусад байгууллагын гишүүдээс бүрддэг.

НААС нь хүйн радиог ашгийн бус статусаас гадна радиогийн хамрах хүрээ, тодорхой нэг хүй олонд чиглэсэн, тодорхой нэг хэл хэрэглэдэг, орон нутгийн мэдээлэл, иргэдийг идэвхжүүлэх, соёлын хөгжил, цаашдын боловсролд нь чиглэсэн нэвтрүүлгийн хөтөлбөртэй эсэхээр нь хүйн радио гэж хүлээн зөвшөөрдөг байна. Хүйн радиод тусгай зөвшөөрөл олгох үйл явц нь НААС-аас давтамжийн төлөвлөлтөд тулгуурласан боломжит давтамжийн жагсаалтыг нийтлэх, олон нийтийн, хувийн, арилжааны бүхий л салбараас өргөдөл хүлээн авах уралдаан

зарлахаас эхэлдэг байна. Үйл явц нь өргөдлийг хүлээн авч хянан, хөтөлбөрийн агуулга, санал болгож буй үйлчилгээ хэрэгжих боломжтой эсэхэд тулгуурлан давтамжийг хуваарилна.

Долгионы давтамж хүссэн өргөдлүүдийг НААС, өргөдөл гаргагчид, олон нийтийн төлөөллийг байлцуулан олны өмнө ил тод шалгаруулдаг.

НААС нь Бенин улсын Сэтгүүлчдийн холбоо (Association des Journalistes du Benin)-ны Ёс зүйн дүрмийн биелэлтэд хяналт тавьж, "Хэвлэл мэдээллийн ёс зүйн ажиглагч" (Observatoire de la Deontologie dans les Medias) өөрийн зохицуулалтын байгууллагатай хамтран ажиллаж, өргөн нэвтрүүлгийн агуулга нь мэргэжлийн хэм хэмжээ, ёс зүйд

нийцсэн эсэхийг нягталдаг. Энэ нь сануулга өгөх, сарын хугацаагаар үйл ажиллагааг түр зогсоох, тусгай зөвшөөрлийн хугацааг богиносгох, эсвэл долгионыг цуцлах зэрэг хариуцлага хүлээлгэж болно.

Хүйн радиогийн санхүүжилтийг ихэвчлэн зар мэдээ, соёлын арга хэмжээ, сайн дурын ажил гэх мэтээр дамжуулан нутгийн иргэдээс бүрдүүлдэг. Олон улсын хандивлагчдын хувь нэмэр нь тоног төхөөрөмж авах эх үүсвэр болдог байна. Жилийн 200,000 ам.доллар орчим хэмжээний төсвийн санхүүжилт нь хүйн радиог хамруулан хэвлэл мэдээллийн бүхий л хэрэгслүүдэд зориулагддаг. Сургалт, хэвлэл мэдээллийн жижиг төслүүдийн санхүүжилтийг НААС захиран зарцуулна. Санхүүжилт хүссэн төслүүдийг агуулга, чанараар нь сонгон шалгаруулдаг ажээ.

ОНЦЛОГ ШИНЖ

- Зохицуулалтын хүрээ нь арилжааны бус радио үйлчилгээг хангана
- Олон нийтийн сонгол хийх зэргээр долгион хуваарилах нээлттэй, ил тод тогтолцоотой
- Хэвлэл мэдээллийн салбарыг хамруулж, өргөн нэвтрүүлгийн агуулгыг хамтран зохицуулдаг
- Санхүүжилтийн янз бүрийн эх үүсвэртэй бөгөөд үүнд төсвийн санхүүжилтийн механизм багтдаг.

ЛАВЛАГАА, ХОЛБООСУУД

- Republique du Benin (1992) Loi Organique no. 92-021 du 21 août 1992 relative à la Haute Autorité de l'Audiovisuel et de la Communication (НААС)
http://www.haacbenin.org/article.php?id_article=97 (accessed 31/12/2009)
- Republique du Benin (1997) Loi Organique no. 97-010 du 20 aout 1997 portant libéralisation de l'espace audiovisuel et dispositions spéciales relatives aux délits en matière de presse et communication audiovisuelle
- НААС (1998) Cahiers des charges pour l'installation et l'exploitation d'une radiodiffusion sonore privée non commerciale http://www.haacbenin.org/article.php?id_article=105 (accessed (31/12/2009)

ХОЛБОО БАРИХ

La Haute Autorité de l'Audiovisuel et de la Communication
Цахим хуудас: <http://www.haacbenin.org>

ДАНИ УЛС: Олон нийтэд үйлчилдэг өргөн нэвтрүүлгийн өргөтгөсөн бодлого

ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Дани улс нь 175 ашгийн бус нутгийн радио, 277 ашгийн бус телевиз (үүнээс 115 нь кабель, 164 нь газрын дамжуулалтаар өргөн нэвтрүүлэг цацдаг) бүхий хүйн өргөн нэвтрүүлгийн сайн тогтолцоотой. Хүйн өргөн нэвтрүүлгийн хөгжил нь орон нутгийн арилжааны өргөн нэвтрүүлгээс илүү чухалд тооцогддог. 1997 оноос Засгийн газрын санхүүжилтийг олон нийтэд үйлчилдэг өргөн нэвтрүүлгийг дэмжихийн тулд айл өрхийн төлж буй татвар буюу хураамжийн төлбөрөөс зарим хэсгийг нь зориулах хэлбэрээр олгодог.

Дани улсад хүйн өргөн нэвтрүүлэг (ikke-kommercielle lokale radio- og TV-stationer) 1970-аад онд орон нутгийн кабелийн телевизийн туршилтаас эхэлсэн түүхтэй бөгөөд 1983 онд анхны арилжааны бус орон нутгийн радиод туршилтын журмаар тусгай зөвшөөрөл олгосноор илүү өргөн хүрээтэй хөгжлийн эхлэл тавигджээ. 1986 онд хүйн радио тогтмолжиж, 1987 онд хүйн телевизтэй болон өргөжсөн байна. Орон нутгийн арилжааны өргөн нэвтрүүлэг хожим нь бий болж, 1989 оноос зар сурталчилгаа явуулахыг зөвшөөрч, 2003 оноос сүлжээ байгуулах зөвшөөрөл олгогдсон. Орон нутгийн өргөн нэвтрүүлэг нь ихэнхдээ арилжааны бус байдаг. Үүний зэрэгцээ үндэсний болон бүс нутгийн хэмжээнд арилжааны өргөн нэвтрүүлэг нь

олон нийтийн өргөн нэвтрүүлэг эрхлэгчид, Данийн Радио, TV2 гэсэн сувгуудтай өрсөлддөг.

Арилжааны радио, телевизэд зар сурталчилгаа явуулж эхэлсэнтэй зэрэгцэн арилжааны өргөн нэвтрүүлгийн төлж буй татвараас арилжааны бус үйлчилгээг дэмжих сан байгуулжээ. Арилжааны өргөн нэвтрүүлэг эрхлэгчид үүнээс зайлсхийх бодлого баримталж эхэлснээр хэрэг дээрээ маш бага мөнгө орж иржээ. Ийнхүү 1991 онд үүнийг зогсоосон байна. 1994 оноос хүйн радиог улсын хонжворт сугалаагаар дамжуулан санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэхээр болсон. 1997 онд арилжааны бус өргөн нэвтрүүлгийг олон нийтэд үйлчилдэг өргөн

нэвтрүүлгийн хэсэг хэмээн өргөтгөсөн үзэл баримтлалыг хуулиар хүлээн зөвшөөрч улсын татаас өгөх болсон байна. Энэ нь одоог хүртэл үргэлжилж байна. 2009 он гэхэд тусламжийн тэтгэлэгт жилийн төсвөөр 52,9 сая Дани крон буюу 10,2 сая ам.долларыг олгосон байна.

Орон нутаг дахь арилжааны бус радио, телевизүүдэд олгох санхүүжилтийн дэмжлэгийг хараат бус зохицуулагч Радио телевизийн удирдах зөвлөл шийдвэрлэдэг. Энэ этгээд нь хувийн, хүйн өргөн нэвтрүүлэг эрхлэгчдэд тусгай зөвшөөрөл олгох, түүнчлэн өргөн нэвтрүүлэг эрхлэгчид хуулиар хүлээсэн үүргээ хэрхэн биелүүлж буйд мониторинг хийдэг юм. Санхүүжилтийн нэг хэсгийг урсгал зардалд дэмжлэг үзүүлэх, нөгөө хэсгийг нь нэвтрүүлэг бэлтгэхэд зориулан орон нутгийн мэдээлэл, иргэдийн хүртээмжийг хөхиүлэн дэмжих, цөөнхийн бүлэг, чанартай хөтөлбөрийг дэмжихийн тулд өрсөлдүүлэх үндсэн дээр хуваарилдаг. Энэ хөрөнгө нь хурааж буй байдлаараа, нэг хүнд ногдох хэмжээгээрээ ч (жилд насанд хүрсэн нэг хүн 2 ам.доллар орчим) олон нийтэд үйлчлэх өргөн

нэвтрүүлгийг дэмжихийн тулд хуримтлуулдаг хөрөнгөөрөө ч, механизмынхаа хувьд ч Европдоо хамгийн томд орно. Уг аргыг хэд хэдэн хандлага туршсаны дараа нэвтрүүлсэн бөгөөд энэ нь төр, засаг солигдох үеүүдийг туулан, нэлээд удаан хугацааны турш тогтвортой байдлаа үзүүлсэн. Урсгал зардал, нэвтрүүлэг бэлтгэх санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх нь хүйн өргөн нэвтрүүлэг эрхлэгчдэд эдийн засгийн тогтвортой байдлын тодорхой баталгаа болж байгаагаараа давхар ач холбогдолтой юм. Үүний зэрэгцээ нэвтрүүлэг бэлтгэх сайн туршлагыг урамшуулахын тулд өрсөлдөөний элементтэй байдаг. Олон нийтэд үйлчлэх өргөн нэвтрүүлэгт дэмжлэг үзүүлэхүйц телевизийн тусгай зөвшөөрлийн хураамж, бусад хэлбэрийн татвар хуримтлуулдаг энэ механизмыг бусад улс оронд нэвтрүүлэх боломжтой. Үүний сацуу зарим улс оронд тусгай зөвшөөрлийн хураамжийг ийм аргаар тараах нь улс төрийн эсэргүүцэлтэй тулгарч болох юм. Олон нийтэд үйлчлэх гол өргөн нэвтрүүлэг эрхлэгчдэд сөрөг нөлөөгүйгээр хэрэглэж болно гэдгийг Дани улс нотлон харуулсан юм.

ОНЦЛОГ ШИНЖ

- Хүйн өргөн нэвтрүүлгийн хувьд төсвийн санхүүжилтийн механизмын стратегитай
- Олон нийтэд үйлчлэх өргөн нэвтрүүлэгт зориулан өрхийн хураамжийн тодорхой хэсгийг хуваарилдаг
- Үйл ажиллагаа, нэвтрүүлэг бэлтгэх зардлын аль алийг нь санхүүжүүлдэг.
- Хараат бус зохицуулагч этгээд энэ хөрөнгөө захиран зарцуулдаг

ЛАВЛАГАА, ХОЛБООСУУД

- Данийн Соёлын яам <http://www.kum.dk>
- Sammenslutningen af lokale radio- og TV-stationer i Danmark <http://www.slrtv.dk/>
- Jauert, Per and Prehn, Ole (2003) The Danish Subsidy Scheme for Non-Commercial Local Stations, Javnost Vol 10, No1 <http://www.javnost-thepublic.org/article/2003/1/5/>

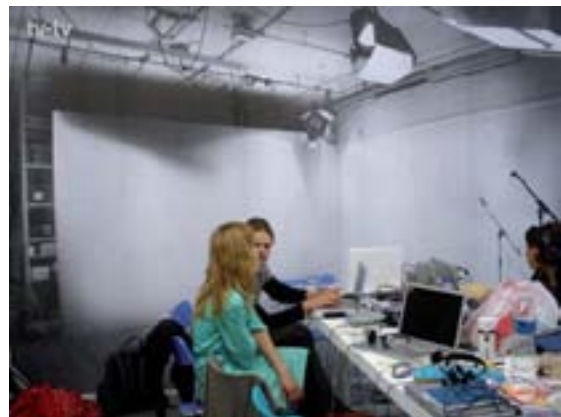
ХОЛБОО БАРИХ

Styrelsen for Bibliotek og Medier

Утас: +45 33733373

Электрон шуудан: post@bibliotekogmedier.dk

Цахим хуудас: <http://www.bibliotekogmedier.dk>

ЭКВАДОР УЛС: CORAPE – Хүйн радиогийн үндэсний нэгтгэл

ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Эквадор улсад Нийтийн боловсролын радиогийн зохицуулах зөвлөл (La Coordinadora de Radio Popular Educativa de Ecuador) болох CORAPE нь улс даяар радио станцуудыг нэгтгэж, нийтийн, хүй олонд зориулсан, боловсролын радиогийн салбарыг бэхжүүлэхийн төлөө ажилладаг. Энэ зөвлөл нь хүйн радиогийн эрх зүй, зохицуулалтыг боловсронгуй болгоход тодорхой үүрэг гүйцэтгэсэн юм. Өөр бусад үйл ажиллагааны зэрэгцээ мэдээ, мэдээллийн үйлчилгээгээр хангах, сэдэвчилсэн сүлжээ зохион байгуулах, зөвлөлдөх арга хэмжээ авах, өргөн нэвтрүүлгийн кампанит ажил явуулах, сургалт зохион байгуулах, чадавхыг бэхжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх зэрэг үйл ажиллагаа явуулдаг.

CORAPE нь Эквадор улсад хүйн радиогийн салбарыг төлөөлөх, дэмжлэг үзүүлэх, бэхжүүлэхийн тулд 1990 онд үндэсний зохицуулах байгууллага болж үүссэн. Цэргийн дэглэмд байх үед буюу 20 жилийн өмнө батлагдсан Радио, телевизийн хуулиар (Ley de Radiodifusión y Televisión) хүйн радиог 1995 он хүртэл хүлээн зөвшөөрдөггүй байв. Хэвлэл мэдээллийн хуулийн шинэтгэлийн хүрээнд 1995 оны хүй олонд үйлчлэх өргөн нэвтрүүлгийн (estaciones de servicio público las destinadas al servicio de la comunidad) үзэл баримтлалыг

танилцуулсан. Гэсэн хэдий ч арилжааны бүхий л үйл ажиллагааг хориглож, дамжуулалтын хүчин чадалд хязгаарлалт тогтоон, “Үндэсний аюулгүй байдал гэсэн шалтгаан”-аар армиар урьдчилан зөвшөөрөл авахыг шаардах зэрэг зарим хязгаарлалттай байв. Шинэ хууль нь үзэл бодлын эрх чөлөө, түүнийг илэрхийлэх эрхэд харшилж буй асуудлаар

CORAPE маргаан үүсгэсэн бөгөөд хүйн радио болон түүний ард түмэн, хүй олны эрхийг хөхиүлэн дэмжих идэвхтэй үүргийг бүхэлд нь хүлээн зөвшөөрөхөд цаашдын шинэтгэл шаардлагатай байлаа. 2002 онд

CORAPE Үндсэн хуульд заасны дагуу хуулиа өөрчлөн шинэчлэх хэрэгцээ шаардлагыг гаргаж тавьсаныг Үндэсний Конгрессийн Эдийн засгийн комиссын дэмжлэг авч, дараагийн шинэтгэлийн ажлуудаа удирдан явуулжээ. Хэвлэл мэдээллийн хуулийн нэмэлт өөрчлөлт (89-2002 тоот хууль)-өөр хүйн станцуудын онцлог шинжийг (estaciones comunitarias) хүлээн зөвшөөрч, суваг, давтамжийн хүртээмж, арилжааны орлого хайх эрх зэргээрээ хувийн арилжааны өргөн нэвтрүүлэг эрхлэгчидтэй адил эрхтэй гэдгийг баталгаажуулсан. CORAPE одоогоор Эквадор улсын 24 мужийн 21-ийг төлөөлөх 34 хүйн радио станцыг гишүүнээр нэгтгэж, хотын хүн амын 30 хувь, хөдөөгийн 60 хувьд хүрч үйлчилдэг.

CORAPE нь Эквадор улс даяар хүйн радио станц, уран бүтээл үйлдвэрлэгч бүлгүүдийг нэгтгэсэн ардчилсан холбоо юм. Бүхий л гишүүн байгууллагын төлөөллөөс бүрдэх

ОНЦЛОГ ШИНЖ

- Хүйн өргөн нэвтрүүлэг эрхлэгчид болон уран бүтээл үйлдвэрлэлийн төвүүдийн үндэсний альянс
- Сонгогдсон Удирдах зөвлөлтэй ардчилсан засаглалтай
- Хэвлэл мэдээллийн хуулийн шинэтгэлийн төлөөх нөлөөллийн үйл ажиллагаа нь мэдэгдэхүйц амжилтад хүрсэн
- Нийгмийн хөгжилд анхаарлаа хандуулсан төсөл хэрэгжүүлж, үйлчилгээ үзүүлдэг

ЛАВЛАГАА, ХОЛБООСУУД

- Davila, G (2004) Una Utopía Convertida en Realidad <http://legislaciones.item.org.uy/index?q=node/308>
- IICD (2007) Radios Comunitarias: Situación en el Ecuador <http://legislaciones.item.org.uy/files/Situacion%20Ecuador%202007.pdf>

ХОЛБОО БАРИХ

La Coordinadora de Radio Popular Educativa de Ecuador
Утас: +593 2 2523 006
Электрон шуудан: corape@corape.org.ec
Вэб хуудас: <http://www.corape.org.ec>

Ерөнхий Ассамблейгаас ажилчдаа удирдан, өдөр тутмын ажлаа хариуцах үүрэгтэй Гүйцэтгэх нарийн бичгийн даргыг томилдог Захирлуудын Зөвлөлийг сонгоно. CORAPE нь ардчилсан харилцааг үйл ажиллагааныхаа гол цөм болгон, ач холбогдол бүхий эрх зүйн шинэтгэлийг хийхдээ оролцооны аргыг ашигладаг. Уг холбоо нь Эквадор улсад хүйн радиог дэмжих үйлчилгээ, төслийн баримт бичгийг олон талт байдлаар хөгжүүлдэг ба эрх, хөгжлийн төлөө өөрсдийнх нь хүсэл зориг илэрдэг. Ерөнхийдөө эрх зүйн хүрээ илүү сайжирснаар нэгтгэлийн ажлууд нь нийгмийн хөгжлийн зорилтуудад анхаарч, гол үйл ажиллагаа нь Амазоны бүс нутаг, Кичва хэлээр яригчид, (Перутай хиллэж, хамтран ажилладаг) цагаач, хүүхэд, залуус болон байгаль орчны асуудалд чиглэсэн сэдэвчилсэн цуврал сүлжээгээр зохион байгуулах боломж олгосон. Нэгтгэлээс Испани хэлээр хоёр, Кичва хэлээр нэг, нийт гурван өдөр тутмын товхимол гарган үндэсний мэдээний

ЭЛЬ САЛЬВАДОР УЛС: ARPAS – Сүлжээ байгуулах боломж олгосон долгион

ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1998 онд Эль Сальвадорын Оролцоо бүхий радио, хөтөлбөрийн холбоо (Asociación de Radios y Programas Participativos de El Salvador – ARPAS) нь 92.1 богино долгион худалдан авч, зогсоход хүрч байсан бага хүчин чадал бүхий хүйн радио станцуудад өргөн зурвасын давтамжийг дахин хуваарилсан байна. Ийнхүү худалдан авсан нь долгионыг хүй олонд тулгуурласан, ашгийн бус өргөн нэвтрүүлэгчдэд зориулан нөөцлөхийг зөвшөөрсөн хууль тогтоомж батлуулахын төлөө Сальвадорын эрх мэдэлтнүүдтэй хийсэн урт удаан тэмцлийн дараах гол өөрчлөлт байв.

үйлчилгээ үзүүлдэг.

1995 онд Эль Сальвадор дахь Цахилгаан холбооны зохицуулах төрийн агентлаг (AN-TEL) нь Сальвадорын Үндэсний иргэний цагдаагийн албанд хүйн радиогийн арван станцыг татан буулгах тушаал өгсөн байна. Тэдгээр радио станц бүгд нийгмийн нөхцөл байдлыг сайжруулахын төлөө санаа тавьдаг төрийн бус, хараат бус байгууллага байсан ба нутаг орныхоо хамгийн ядуу оршин суугчдад үйлчилгээ үзүүлдэг, нэвтрүүлэг хийх, солилцохдоо оролцооны аргыг дэмждэг, бүгд ARPAS-ын гишүүн байсан гээд нийтлэг дэг жаягтай байсан юм. Эдгээр арван радиог урьд жил нь Segundo Montes радио манлайлж, хүчээ нэгтгэн ажиллахаар болсон байна. Учир нь ARPAS-ын Жойс Алемэн “Радионууд нь үндсэн зарчмуудаа хангалттай ухамсарлаж

байна. Хэрэв бид нэгдэхгүй, хамтдаа үйлдэл хийхгүй бол бүх боломжоо алдаж, ялагдах болно” гэжээ.

1998 онд 92.1 богино долгионыг худалдах

боломж гарсанд ARPAS маш хурдан хариу үйлдэл үзүүлжээ. Эль Сальвадорын Цахилгаан холбооны хуулийн төсөлд хүйн радиод зориулан давтамж нөөцлөх тухай нэмэлт оруулах санал боловсруулж, хүргүүлсэн зэрэг зургаан жилийн нөлөөллийн ажлын үр дүнд 2000 онд Засгийн газар ARPAS-ыг хүлээн зөвшөөрч, мөн гишүүн радионуудад зориулан ашиглах өргөн нэвтрүүлгийн давтамжийн зурвас худалдан авахыг зөвшөөрсөн байна. Түүнээс хойш, байгууллага 92.1 богино долгион худалдан авсан нь ашиг тусаа өгч, сүлжээ хүйн радиогийн 28 үйлчилгээ, уран бүтээлийн 6 төвтэй болон өргөжсөн байна. ARPAS нь гишүүн хүйн радио станцууддаа ашиглуулахаар давтамжийн дахин хуваарилалт хийх боломжтой болжээ.

ARPAS нь нөлөөллийн нэгдмэл ажил, шинэлэг арга хэмжээ, удаан хугацаанд чадавх бэхжүүлэх үйл ажиллагаагаар дамжуулан хүйн

ОНЦЛОГ ШИНЖ

- Хүйн радио станц, уран бүтээлийн бүлгүүдийн холбоо
- Эрх зүй, зохицуулалтын хувьд хүлээн зөвшөөрүүлэх нөлөөллийн ажил хийсэн
- Богино долгионы хэсгийг баталгаатай болгоход хамтын хүчин чармайлт гаргасан
- Чадавх бэхжүүлэх, агуулга боловсруулахад дэмжлэг үзүүлдэг

ЛАВЛАГАА, ХОЛБООСУУД

- Movimiento para la Comunicación Democrática

<http://www.movimientocomunica.blogspot.com/>

ХОЛБОО БАРИХ

Asociación de Radios y Programas Participativos de El Salvador (ARPAS)

Утас: +503 22604427

Цахим хуудас: <http://www.arpas.org.sv>

радио өөрийнхөө тогтвортой байдлыг хэрхэн хангаж болохыг харуулсан амжилттай жишээ юм. Радио давтамжийн зурвасын хүртээмж бол хүйн радио өргөн нэвтрүүлэг эрхлэгчдийн хувьд түүнийг байгуулах, тогтвортой байдлыг хангах үндэс юм. Эль Сальвадор улсад хүйн радиог хөгжүүлэх явцад улс төр, арилжааны эсэргүүцэлтэй тулгарсан ч, ARPAS нь гишүүн радионуудаа хаагдахаас нь сэргийлэх боломж олгоход хүрэлцэхүйц хэмжээгээр богино долгионы хэсгээс худалдан авах амжилттай хэлэлцээ хийсэн юм. Хөндлөнгийн ийм оролцоогүйгээр Эль Сальвадорын хүйн радионуудын ихэнх нь үгүй болж, үүнтэй цуг энгийн иргэд ардчиллын үйл явцад оролцох боломжгүй болох байсан. ARPAS нь иргэний нийгмийн Ардчилсан Харилцааны Хөдөлгөөн (Movimiento para la Comunicación Democrática)-ний нэг хэсгийн хувьд хэвлэл мэдээллийн шинэтгэлийн төлөө нөлөөллийн ажлаа үргэлжлүүлж байна. Түүнчлэн санхүүгийн тогтвортой байдал, зохион байгуулалт, удирдлагын ур чадвартай холбоотой практик чадавхыг хөгжүүлэх, хүйн радиогийн хөтөлбөрийн агуулга, соёлын илэрхийлэлд дэмжлэг үзүүлэхэд ч анхаарч байгаа юм. 2004 оны Үндэсний сонгуулийн үеэр ARPAS-ын гишүүд сонгууль сурвалжлах сэтгүүлчдийн орон нутаг, бүс нутагт мэдээ бэлтгэх сүлжээг байгуулжээ. Үүндээ Эль Сальвадор даяар санал хураалтын дүн мэдээ дамжуулах үүрэг бүхий 150 гаруй сурвалжлагчийг хамруулсан нь хүртээмжийн хувьд арилжааны хэвлэл мэдээллээс хол давжээ.

ФРАНЦ УЛС: FSER – Арилжааны бус, нутгийн радиог дэмжих сан

ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Франц нь хүйн радиогийн зохицуулалт, санхүүжилтийн хүрээ бий болгосон Европын анхны улс юм. 500 гаруй хүйн радио (radios associatives)-д санхүүжилтийн солбилцлын татаасын механизмаар дэмжлэг үзүүлдэг. Арилжааны радио, телевизийн станцууд арилжааныхаа орлогоос Орон нутгийн радио илэрхийллийг дэмжих сан (Fonds de soutien à l'expression radiophonique locale – FSER)-д шимтгэл төлдөг. Хүйн радио станцууд нь, орлогынхоо хорин хувиас илүү хувийг арилжааны эх үүсвэрээс олдоггүй тохиолдолд орлогынхоо 50 орчим хувьтай тэнцэх дэмжлэгийг сангаас авах боломжтой.

Франц улсад хүйн радиогийн түүх төрийн мэдлийн өргөн нэвтрүүлэг монополь ноёрхсон 1970-аад оны үед тусгай зөвшөөрөлгүй ажиллаж байсан “чөлөөт” радио станцууд (radios libres)-аас эхэлдэг. 1982 онд Дуу, дүрс бичлэгийн харилцаа холбооны тухай хууль (82-652 тоот) батлагдаж, өргөн нэвтрүүлэг либеральчлагдан, хувийн радио эрхлэгчдэд зориулан долгионыг нээлттэй болгосон байна. Энэ хуулиар мөн орон нутгийн арилжааны бус радио үйлчилгээг өөрсдийн нийгмийн зорилгоо биелүүлэхэд нь дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор FSER байгуулагдсан ажээ. FSER нь арилжааны өргөн нэвтрүүлэг эрхлэгчдийн зар сурталчилгаанаас олсон орлогоос ногдуулсан шимтгэлээр санхүүждэг.

1986 онд Харилцааны эрх чөлөөний хууль (86-1067 тоот)-иар хувийн өргөн

нэвтрүүлгийн үйлчилгээний тусгай зөвшөөрөл, зохицуулалтыг хангах үүрэг бүхий Conseil Supérieur Audiovisuel (CSA) байгуулагдав. Энэ хуулиар зар сурталчилгаа, ивээн тэтгэлгээс 20-иос доош хувийн орлого олдог үйлчилгээ эрхлэгчид FSER-аас санхүүгийн дэмжлэг авах боломжтой ажээ. 1989 оны наймдугаар сарын 29-нд батлагдсан 34 тоот Communiqué хэмээх баримт бичигт CSA нь хувийн радио үйлчилгээний таван ангиллыг тодорхойлсон байна. А ангиллын үйлчилгээнд ашгийн бус үйлчилгээ багтах ба FSER-аас дэмжлэг авах боломжтой. А ангиллын үйлчилгээний тусгай зөвшөөрөл

эзэмшигчид нь орлогынхоо 20-иос доош хувийг зар сурталчилгаа, ивээн тэтгэлгээс олдог, 06.00-22.00 цагийн хооронд дөрвөөс багагүй цагийн орон нутгийн хөтөлбөртэй, тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь ашгийн бус холбоо байдаг, хөтөлбөрийг тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч, түүний гишүүн холбоод бэлтгэдэг гэх мэт шинжийг агуулсан байх ёстой.

FSER-аас санхүүжилт хуваарилах журмыг 2006 оны наймдугаар сарын 25-ны өдрийн 2006-1067 тоот тушаалаар баталж, FSER-ийн үйл ажиллагаанд өөрчлөлт оруулсан байна. 2007 оны жилийн тайланд дурдсанаар FSER нь нийтдээ 25.49 сая евро (36,6 сая ам.доллар)-гийн санхүүгийн дэмжлэг олгожээ. Үүний 80 хувийг 588 хүйн радиогийн үйл ажиллагааны зардалд (тус бүрт нь дунджаар 49,500 ам доллар), үлдсэн хэсгийг үйл ажиллагаа эхлэх зардал, тоног төхөөрөмж шинэчлэх, сайжруулах, мөн өрсөлдүүлэн шалгаруулах замаар нийгмийн төслүүд, байгууллагын хөгжлийг дэмжихэд зориулсан байна.

FSER нь хүйн хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэлд зориулагдсан, төрийн санхүүжилтийн Европдоо хамгийн удаан хэрэгжиж буй механизм юм. FSER-ийн санхүүжилт нь Франц дахь хүйн радиогийн үйл ажиллагааны зардлын 50 орчим хувийг даадаг ба

■ Ensemble, on est plus fort ! ■

арилжааны бус бусад эх үүсвэрээс санхүүжилт олохыг нь дэмжих үндсэн дээр энэ хэмжээг тогтоосон байна. Тус сан нь 25 гаруй жил энэхүү салбарын эдийн засгийн тогтвортой байдлыг хангаж байгаа билээ. Арилжааны бус станцууд

зар сурталчилгааны орлогоос татгалзсаны хариуд арилжааны салбарт ногдуулсан шимтгэлээр дамжуулан солбилцлын татааст хамрагдах энэ түүхэн тохиролцоог хувийн өргөн нэвтрүүлэг эрхлэгчид өргөнөөр хүлээн зөвшөөрч, энэ нь засгийн газрын өөрчлөлтүүдийн үед ч төрийн бодлогын дэмжлэг хэвээр үлдсэн билээ. FSER-д хяналт тавьдаг 11 хүнтэй зөвлөлийн дөрөв нь хүйн радиогийн салбарын төлөөлөл байдаг.

ОНЦЛОГ ШИНЖ

- Хүйн өргөн нэвтрүүлэгт зориулсан солбилцлын татаасын санхүүжилтийн стратегитай
- Арилжааны өргөн нэвтрүүлгийн салбарын орлогоос жилийн шимтгэл ногдуулдаг
- Арилжааны бус өөр бусад эх үүсвэрт тохируулан санхүүжилтийг хуваарилдаг
- Салбарын төлөөллийг оролцуулсан зөвлөл захиран зарцуулдаг

ЛАВЛАГАА, ХОЛБООСУУД

- Conseil supérieur de l'audiovisuel <http://www.csa.fr>
- Syndicat national des radios libres <http://www.snrl.org>
- Confédération Nationale des Radios Associatives <http://www.cnra.fr>
- Fonds de soutien à l'expression radiophonique locale: Rapport d'activité 2007 http://www.ddm.gouv.fr/IMG/pdf/Rapport_d_activite_2007_FSER_HQ.pdf

ХОЛБОО БАРИХ

Fonds de soutien à l'expression radiophonique locale Ministère de la culture et de la communication – Direction du développement des medias

Утас: +33 1 40 15 73 57

Электрон шуудан: fser@culture.gouv.fr

Цахим хуудас: <http://www.ddm.gouv.fr>

НЕПАЛ УЛС: ACORAB-хүйн радиогийн салбарыг хамгаалж буй нь

ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

ACORAB-ын эрхэм зорилго нь Непал улсад хүйн радиог дэмжих, хамгаалах, тогтвортой хөгжүүлэхэд оршино. ACORAB нь мэдээлэл солилцох, мэдлэг хуваалцах, ур чадварыг нь хөгжүүлэх замаар гишүүн байгууллагууддаа үйлчилгээ үзүүлэх зорилготой. Мөн хүйн радио станц байгуулах, чадавхыг нь бэхжүүлэх, тоног төхөөрөмж нийлүүлэх, техникийн туслалцаа үзүүлэх, байгууллагыг хөгжүүлэхэд туслах зэргээр дэмжлэг үзүүлдэг.

Хүйн радио Непал улсад 1997 онд Катманду хотод Сагармата (Sagarmatha) радио байгуулснаар эхэлжээ. Үүнийг Непалын Байгаль орчны сэтгүүлчдийн форум (NEFEJ) байгуулсан байна. Сагармата Радио нь Өмнөд Ази дахь анхны хүйн радио бөгөөд Непал улсын хараат бус өргөн нэвтрүүлгийн анхдагч юм. Үүнээс хойш таван жилийн хугацаанд Непал улсад хувийн богино долгионы 15 орчим станц, Лямбини (Lumbini), Мадханпохара (Madhanpokhara), Химчули FM (Himchuli FM) зэрэг нь ашгийн бус хүйн радио байжээ. Дөнгөж үүсч буй салбарыг дэмжихийн тулд Непалын Байгаль орчны сэтгүүлчдийн форум нь Хүйн радиог дэмжих төв байгуулж, эрх ашгаа хамгаалах, хүйн радиог цаашид хөгжүүлэх чадвар бүхий

төлөөллийн этгээд бий болгохын тулд радио станцууд өөрсдөө нэгджээ.

Непалын Хүйн радио өргөн нэвтрүүлэгчдийн холбоо (ACORAB) нь хүйн радиогийн чадавхыг бэхжүүлэх, тэдгээрт ардчиллыг бүтээн байгуулахад хувь нэмрээ оруулах боломж олгох, хүмүүсийг улс төрийн үйл явц дахь оролцоог дээшлүүлэх, ард иргэдээр хөтлүүлсэн хөгжлийг дэмжихийн тулд ерөнхий форумын хэлбэрээр 2000 онд байгуулагдсан байна. Хүйн радио хоорондын эв санааны нэгдлийг хөхиүлэн дэмжсэнээр тэд хүйн радио өргөн нэвтрүүлэг эрхлэгчдийн /үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөөг хамгаалах, гадуурхагдсан* иргэдийн дуу хоолойг

* Гадуурхагдсан иргэд (гадуурхагдсан бүлэг) - үндэстний цөөнх, угсаатны цөөнх, эрхтний бэрхшээлтэй хүмүүс, эмэгтэйчүүд зэрэг нийгэм, эдийн засгийн хувьд ялгаварлан гадуурхалтад өртөмхий бүлэг (Орч.)

нухчин дарах, ялангуяа төрийн, түүнээс гадуур этгээдүүдийн халдлага, заналхийллээс хамгаалахад гол үүрэг гүйцэтгэж байна.

2005 оны 2 сард Гянендра хаан сонгогдсон парламентыг тарааж, засгийн эрхийг булаан авахад хараат бус өргөн нэвтрүүлэгчид бодит аюул заналхийлэлтэй тулгарсан юм. Цэргүүд радио станцуудад ирж, удирдлагуудад мэдээ, цаг үе үйл явдлын бүх өргөн нэвтрүүлгийг зогсоох тушаал өгчээ. Хүйн өргөн нэвтрүүлэг эрхлэгчид ардчилал, хүний эрх, үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээлэлтэй байх эрхийг хамгаалахын төлөө аяны манлайд явж байв. Шинэ Үндсэн хуультай болж, хожим нь монарх дэглэмийг татан буулгахуйц үр дүнд хүргэсэн 2006 оны Ард түмний хөдөлгөөний дараачаас их бага хэмжээний шаардлагын дагуу богино долгионы тусгай зөвшөөрөл олгож эхэлсэн байна. Шинэ Үндсэн хуультай болсон эхний нэг жилд гэхэд 150 гаруй тусгай зөвшөөрөл олгосны 65 гаруй нь ашгийн бус станцууд байв. Ашгийн бус станцын дийлэнх нь ACORAB-ын гишүүн бөгөөд хэвлэл

мэдээллийн эрх зүйн шинэтгэлийн төлөө нөлөөллийн ажлаа үргэлжлүүлж, хүйн радиог хүлээн зөвшөөрүүлжээ.

ACORAB-ийн бодлого, стратеги нь хүний эрх, ардчиллын хэм хэмжээг хамгаалахад үндэслэгдсэн үнэт зүйлийг удирдлага болгодог байгууллага юм. Гишүүн станцуудын ардчилсан оролцоо, удирдах зөвлөлийн гишүүд, ажилтнуудын тогтмол сонгуулийг дэмжсэнээр байгууллагын дүрэм, журам, үйл ажиллагаа, удирдлагын тогтолцоондоо эдгээр үнэт зүйлээ тусгахыг тэд эрмэлздэг. Байгуулагдсанаасаа хойш тэд ашгийн бус, нийтийн эрх ашигт үйлчилдэг, үзэл бодолтой байж, түүнийгээ илэрхийлэх эрх чөлөөг дээдлэхийг хөхиүлэн дэмжих, санаа бодол, хэтийн төлвийн олон талт байдлыг баталгаажуулан, хүмүүсийн мэдээллийн хүртэмжид тус дөхөм болох, нийгмийн давхарга, гарал угсаа, хүйс, яс үндэс, шашин шүтлэгээр ялгаварлан гадуурхахын эсрэг үйл ажиллагаа явуулдаг хүйн радиогийн загварыг хөхиүлэн дэмжсээр ирсэн юм.

ОНЦЛОГ ШИНЖ

- Хүйн өргөн нэвтрүүлгийн үндэсний төлөөллийн холбоотой
- Сонгогдсон Удирдах зөвлөлийн ардчилсан удирдлагын бүтэцтэй
- Эв санааны нэгдэл, харилцан туслалцах, хамтын үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмждэг
- Хүний эрх, ардчиллыг хамгаалахад үндэслэгдсэн үнэт зүйлтэй

ЛАВЛАГАА, ХОЛБООСУУД

- Pringle, I and Subba, B (2007) Ten years on: The state of community radio in Nepal Paris: UNESCO
- http://portal.unesco.org/geography/en/files/7991/11966615215State_of_Community_Radio_in_Nepal_abridged.pdf/State+of+Community+Radio+in+Nepal_abridged.pdf

ХОЛБОО БАРИХ

Непал улсын Хүйн радиогийн өргөн нэвтрүүлэг эрхлэгчдийн холбоо (ACORAB)

Утас: + 977 1 5551161 / 5551171

Электрон шуудан: info@acorab.org.np

Цахим хуудас: <http://www.acorab.org.np>

ӨМНӨД АФРИК: MDDA – хэвлэл мэдээллийн санхүүжилт ба олон талт байдал

ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Өмнөд Африкийн Хэвлэл мэдээллийн хөгжил, олон талт байдлын агентлаг (MDDA) нь хэвлэл мэдээллийн орчин тэнцвэргүй байдаг түүхэн уламжлалыг халж, хэвлэл мэдээллийн орон талт байдлыг хөхиүлэн дэмжихийн тулд байгуулагджээ. Тус агентлаг нь хүйн хэвлэл мэдээлэл, арилжааны жижиг хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэлд санхүүжилтийн тэтгэлэг олгож, мөн сургалт, салбарын судалгааны ажлыг санхүүжүүлдэг. Хэвлэл мэдээллийн хөгжил, олон талт байдлын агентлаг нь хараат бус удирдах зөвлөлөөр удирдуулдаг нийтийн байгууллага бөгөөд хэвлэл мэдээллийн зонхилох гол хэрэгслүүдийн хандив, түүнчлэн засгийн газрын тэтгэлгээр санхүүждэг.

.....

Арьс өнгөөр ялгаварлан гадуурхах үзэл төгсгөл болсны дараа 1990-ээд оны үед ардчилсан өргөн нэвтрүүлгийн орчны төлөө иргэний нийгмийн идэвхтэй кампанит ажлын үр дүнд Өмнөд Африкт хүйн өргөн нэвтрүүлэг хурдацтай хөгжиж эхэлжээ. Өмнөх төрийн монопольчлол төгсгөл болох үед Өмнөд Африкийн Өргөн нэвтрүүлгийн корпораци (SABC) нь олон нийтийн, арилжааны, хүйн өргөн нэвтрүүлэг хэмээх ангиллын тогтолцоонд шилжиж, SABC-ыг шинэчлэн байгуулжээ. Хуучин уламжлалын гайгаар шоовдорлогдсон хүй олны хэрэгцээ шаардлагад үйлчлэх хэрэгслийн хувьд хүйн өргөн нэвтрүүлгийг арилжааны өргөн нэвтрүүлэг эрхлэгчдээс давууд үзсэн тусгай зөвшөөрөл олгож эхэлсэн байна. Одоо

тэнд 100 гаруй хүйн радио станц байдаг. Хүйн өргөн нэвтрүүлэг нь ашгийн төлөө бус ажиллах ба Өмнөд Африкийн Хараат бус харилцаа холбооны байгууллага (ICASA)-аас 2005 онд батлагдсан Электрон харилцаа холбооны тухай хуулийн дагуу зохицуулалт хийдэг.

Шоовдорлогдсон, төлөөлөл багатай бүлэг хэсгийн хэрэгцээ шаардлагыг хангахуйц хүйн өргөн нэвтрүүлгийн салбар, бусад хэвлэл мэдээллийн хэрэгслийн тогтвортой байдлыг

хангах, тасралтгүй хөгжүүлэхийн тулд 2003 онд MDDA-г байгуулжээ. Энэ бол нийтийн байгууллага ба хариуцлага, удирдлагын тогтолцоог нь MDDA-ийн 2002 оны 14 тоот тогтоолоор баталсан байна. MDDA нь зарим санхүүжилтээ Засгийн газраас, заримыг нь хувийн хэвлэл мэдээллийн салбар, мөн Өмнөд Африкийн Өргөн нэвтрүүлгийн корпорацын хандиваар бүрдүүлдэг. Тэд 2004 оноос тэтгэлэг олгож эхэлсэн байна. Үүнээс хойш, 2009-2010 оны жилийн тайланд дурдсанаар бол 284 гаруй төсөл санхүүжүүлсэн ба 103 сая орчим ганд (15 сая ам.доллар)-ыг тэтгэлгийн санхүүжилтэд зарцуулжээ.

MDDA нь бүхий л Өмнөд Африкчуудын хүсэл эрмэлзэл, хэрэгцээ шаардлагыг тусгах, ялангуяа шоовдорлогдсон хүй олны гадуурхагдсан, хаягдсан байдлыг засч залруулахын тулд хэвлэл мэдээллийн хөгжил, олон талт орчинг бүрдүүлэх бүрэн эрхтэй. Энэ эрх мэдлээ хүйн хэвлэл мэдээлэл, түүнчлэн сонин хэвлэл, радио, телевизийг хамруулан арилжааны жижиг хэвлэл мэдээлэлд төслийн тэтгэлэг олгох хэлбэрээр дэмжлэг үзүүлэн хэрэгжүүлдэг байна. Агентлагт орлогынхоо 20-иос илүү хувийг захиргааны зардалд

ОНЦЛОГ ШИНЖ

- Хэвлэл мэдээллийн хөгжилд зориулан санхүүжилт олгодог нийтийн байгууллага нь хуулийн дагуу байгуулагдсан
- Шоовдорлогдсон бүлэг хэсэг, хүй олонд хүртээмжтэй байхыг хөхиүлэн дэмждэг
- Хүйн хэвлэл мэдээлэл, арилжааны жижиг хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэлд анхаарлаа төвлөрүүлдэг
- Зонхилох гол хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл ба засгийн газрын тэтгэлгээр санхүүждэг

ЛАВЛАГАА, ХОЛБООСУУД

- Media Development and Diversity Agency Act (2002)
<http://www.mdda.org.za/gifs/MDDA%20Act.pdf>
- Media Development and Diversity Agency Annual Report 2009/10
http://www.mdda.org.za/MDDA%20Annual%20Report2009_2010%20.pdf
- National Community Radio Forum <http://www.ncrf.org.za>

ХОЛБОО БАРИХ

Хэвлэл мэдээллийн хөгжил, олон талт байдлын агентлаг
Утас: +27 11 643 11 00
Электрон шуудан: info@mdda.org.za
Цахим хуудас: <http://www.mdda.org.za>

зарцуулахгүй байх шаардлага тавигддаг. Тэтгэлгийн санхүүжилтийн 60-аас багагүй хувийг хүйн хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэлд, 25 хувийг арилжааны жижиг хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл, 5 хувийг судалгаа, үлдсэн хэсгийг бусад санаачилгад зориулан зарцуулдаг ажээ.

MDDA-д стратегийн чиглэлийг тодорхойлдог хараат бус Удирдах зөвлөл хяналт тавьдаг. Гүйцэтгэх удирдлага нь 22 хүнтэй ажлын багийг толгойлох ба хөрөнгө босгох ажил, түншлэгчийн харилцаа, тэтгэлгийг хэрхэн захиран зарцуулж буй, судалгаа, чадавх бэхжүүлэх, сургалтын үйл ажиллагаанд хяналт тавьдаг. MDDA нь 7 жилийн үйл ажиллагааны турш хүйн радиогийн тогтвортой байдал, өсөлт хөгжилтөд хувь нэмэр оруулж, нутгийн уугуул хэл дээрх хүйн сонинуудад шуурхай дэмжлэг үзүүлж, хүйн телевизийн суурийг тавихад туслалцаа үзүүлсэн байна.

ТАЙЛАНД УЛС: CPMR – Хэвлэл мэдээллийн шинэтгэлийн төлөө иргэний нийгмийн аян

ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Нийтийн хэвлэл мэдээллийн шинэтгэлийн аян (CPMR) нь Тайланд улсын хэвлэл мэдээлэл, харилцаа холбооны шинэтгэлийн төлөө ажилладаг иргэний нийгмийн байгууллага, багш, хэвлэл мэдээллийн мэргэжилтнүүдийн нэгтгэл юм. Бодлогын мониторингийг олон нийтийн ашиг сонирхлын төлөө нөлөөллийн ажилтай хослуулснаараа CPMR нь хэвлэл мэдээлэл, харилцаа холбооны эрх зүй, зохицуулалтыг боловсронгуй болгоход нөлөө үзүүлж, хүйн радиод зориулан өргөн нэвтрүүлгийн давтамж нөөцлөхөд дэмжлэг үзүүлэх, хамгаалахад гол үүрэг гүйцэтгэсэн. Богино долгионы давтамжийн зурвасын 20 хувийг хүйн радиод зориулан нөөцөлсөн нь 5000 гаруй хүйн радио үйлчилгээ эрхлэх боломж бүрдүүлжээ.

1992 оны 5 сарын иргэдийн эсэргүүцлийг цэргийн хүчин цус урсган нам дарснаар Тайландад үүссэн улс төрийн хямрал нь 1997 оны Үндсэн хуулийн үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, хэвлэл мэдээллийн эрх чөлөөний тухай зүйл заалтын тухай асуудал хөндөгдөж, хэвлэл мэдээллийн шинэтгэл хийх шаардлага тавихад хөтөлсөн юм. Үндсэн хуулийн 40-р зүйлд “радио, телевизийн өргөн нэвтрүүлгийн дамжуулалтын давтамж, радио цахилгаан холбоо нь олон нийтийн ашиг сонирхол бүхий үндэсний харилцаа холбооны нөөц мөн” гээд долгион хуваарилах, хэвлэл мэдээлэл, харилцаа холбооны үйлчилгээг зохицуулан хянах хараат бус зохицуулах байгууллагын эрх зүйн үндсийг тогтоожээ.

Тай сайн дурынхны үйлчилгээ (The Tai Volunteer Service) нь хэвлэл мэдээллийн шинэтгэлийг түргэтгэх, түүний практик хэрэгжилтийг хөхиүлэн дэмжихийн тулд 40-р зүйлд мониторинг хийх комисс байгуулжээ. Энэ бүлэг хожим нь Нийтийн хэвлэл мэдээллийн шинэтгэлийн төлөө аян болон шинэчлэгдэн зохион байгуулагдсан.

CPMR-ын нөлөөллийн ажил нь 2000 онд Дамжуулалтын давтамж хуваарилах, өргөн нэвтрүүлэг, цахилгаан холбооны бизнесийг зохицуулах байгууллагын тухай хуультай боло-

ход нөлөөлжээ. Үүний дагуу ашгийн бус хүйн өргөн нэвтрүүлэгт зориулан өргөн нэвтрүүлгийн давтамжийн зурвасын 20 хувийг нөөцөлсөн байна. Хүйн радиод зориулан давтамж нөөцлөх хууль нь хэзээ ч бүрэн хэрэгжээгүй юм. Учир нь, санал болгосон хараат бус зохицуулах байгууллага байгуулагдаагүй ажээ. Нөөцөлсөн давтамжийн зурвас ашиглах эрхдээ тулгуурлан хүйн радио станцууд албан ёсны зөвшөөрөлгүйгээр үйл ажиллагаагаа эхэлсэн ба 2005 он гэхэд засгийн газар үүнийг дуугүй л хүлээн зөвшөөрдөг байв. 2008 оны Өргөн нэвтрүүлгийн тухай шинэ хуулиар тусгай зөвшөөрөлгүйгээр өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэхийг хууль бус гэж үзжээ. Түр зохицуулалтын дагуу 5500 хүйн радиог, түүний үйл ажиллагааг тогтмолжуулах зорилго бүхий үйл явцын нэг хэсэг гэж үзэн Үндэсний цахилгаан холбооны комисс бүртгэж авсан байна.

Тогтворгүй, туйлширсан улс төрийн орчин Тайландын хэвлэл мэдээллийн шинэтгэлд маш их нөлөөлсөн юм. Энэ нь эргээд үйлчилгээний тоо хэт олшроход хүргэж, арилжааны болон улс төрийн ашиг сонирхол бүхий бүлгүүдийн санаачилгаар олон тооны үйлчилгээ бий болжээ. CPMR нь хэвлэл мэдээлэлд олон нийтийн оролцоог хангахын

тулд тогтмол нөлөөллийн тасралтгүй үйл ажиллагаа явуулав. Ингэхдээ үр ашиг бүхий хэвлэл мэдээллийн шинэтгэл нь зөвхөн хууль, зохицуулалтын өөрчлөлтийг бус, харин бодлогын практик хэрэгжилт нь доод шатны түвшин дэх хүйн хэвлэл мэдээллийг хөхиүлэн дэмжиж, тусалцаа үзүүлэхийг шаарддаг гэдгийг таниулсан байна. CPMR нь Хүйн радиогийн холбоо, багш, өргөн нэвтрүүлэгчидтэй хамтран ажиллаж, үйл ажиллагаа нь зогсох аюул нүүрлэсэн хүйн радио станцуудыг хамгаалах, хүйн радиогийн хөгжлийг дэмжсэн, хүлээн зөвшөөрсөн хуулийн зүйл заалт, зохицуулалтын удирдамжийн төсөл боловсруулах ажлыг дэмжих зэргээр хүйн радиогийн хөгжлийн бодлогод үргэлжлүүлэн мониторинг хийж байв. Парламентад, хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр явуулсан CPMR-ын кампанит ажил нь Тайланд улсад хэвлэл мэдээлэл, харилцааны эрхийг нийгэм, улс төрийн хувьд хүлээн зөвшөөрөхөд хүргэж, мянга мянган хүйн радио үйлчилгээ байгуулагдан, үйл ажиллагаагаа явуулах таатай орчинг бүрдүүлэхэд хувь нэмэр оруулсан билээ.

ОНЦЛОГ ШИНЖ

- Иргэний нийгмийн кампанит ажил нь хэвлэл мэдээллийн эрх зүйн шинэтгэлийг гүнзгийрүүлэхэд дэмжлэг болсон
- Хэвлэл мэдээллийн ажилтан, иргэний нийгмийн идэвхтэн, багш нарыг хамруулсан өргөн нэгтгэл
- Давтамж нөөцлөх, тусгай зөвшөөрөл олгоход амжилт олсон
- Иргэдийн хэвлэл мэдээлэл, харилцааны эрхэд үндэслэгдсэн үнэт зүйл

ЛАВЛАГАА, ХОЛБООСУУД

- Brooten, Lisa and Klangnarong, Supinya (2009) People's media and reform efforts in Thailand, *International Journal of Media and Cultural Politics*, Vol 5, Issue 1 and 2, pages 103-117 Intellect <http://www.nationmultimedia.com/home/2009/08/25/business/99-of-all-radios-registered-with-NTC-30110566.html>

- The Nation (2009) 99% of all radios registered with NTC, published in The Nation online on August 25, 2009 at <http://www.nationmultimedia.com/>

- Witayasakapan, Jiraporn (2007) Women, good governance and community radio, paper for the AMARC WIN Workshop at GK3, Kuala Lumpur

http://www.media4democracy.com/eng/news_002.html

ХОЛБОО БАРИХ

CPMR

Утас: +66 26910574 / 26910574

Электрон шуудан: cpmr@media4democracy.com

Цахим хуудас: <http://www.media4democracy.com>

УРУГВАЙ УЛС: Хүйн өргөн нэвтрүүлгийн тэгш хүртээмж

ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

2007 оны арванхоёрдугаар сард батлагдсан Уругвай улсын Хүйн өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуулиар аналог, тоон системийн аль аль орчинд хүйн өргөн нэвтрүүлгийг тов тод хүлээн зөвшөөрч, түүнийг дэмждэг. Хуулиар олон нийтийн, арилжааны, хүйн өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээнд радио давтамжийг тэгш хуваарилахаар зохицуулсан. Мөн тусгай зөвшөөрөл олгох нь шударга, ил тод үйл явц байх бөгөөд иргэний нийгмийн байгууллагуудыг хамруулсан хараат бус зөвлөх хороо хяналт тавина.

.....

Уругвай улсад хүйн өргөн нэвтрүүлэг нь албан ёсны эрх зүйн хүрээнээс гадуур үүссэн ба эрх баригчид станцуудыг хаахад маш хялбар байлаа. 2000 онд Уругвайн Засгийн газраас хүйн радиогийн үйл ажиллагааг хууль ёсны болгоход бэлэн байгаагаа мэдэгджээ. AMARC-ын Уругвай дахь салбар зарим хүйн радиог төлөөлөн хүйн радиогийн тусгай зөвшөөрөл олгох, радиог хаах явдлыг төгсгөл болгохыг эрмэлзэж, засгийн газар, иргэний нийгмийн хооронд яриа хэлэлцээ хийхийг уриалсан байна. 2002 онд харилцааны зохицуулагч байгуулага URSEC (Unidad Reguladora de Servicios de Comunicaciones)-аас хүйн өргөн нэвтрүүлгийг зохицуулах хуулийн төсөл боловсруулав. Үүнийг хүйн радионууд хүлээн зөвшөөрөх боломжгүй гэж үзэн, эсэргүүцсэн байна. Учир нь төсөлд дамжуулалтын бүс хэтэрхий хязгаарлагдмал, өргөн

нэвтрүүлгээ явуулж байгаа радио станцуудыг хамруулаагүй, тусгай зөвшөөрөлгүйгээр өргөн нэвтрүүлэг эрхэлсэн тохиолдолд хоёр жил хүртэл хугацаагаар хорих ялаар шийтгэх, түүнчлэн долгионы зөвшөөрлийг албан хаагчдын үзэмжээр олгон ашиглуулахаар заасан байв.

2005 онд Засгийн газрын өөрчлөгдсөний дараа хүйн өргөн нэвтрүүлэг эрхлэгч, сэтгүүлч, багш нарын эвсэл Хүйн өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуулийн шинэ төсөл боловсруулжээ. Төслийг хууль тогтоогчдын бүлэг Парламентын хэлэлцэх асуудалд оруулж, Америкийн улс дундын Хүний эрхийн Комиссын Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөөний тусгай илтгэгч 2006 онд Уругвайд албан ёсны айлчлал хийх үйл явцыг цаашид түргэтгэжээ. Тусгай илтгэгч Игнасио Алварез хуулийн төслийг “яаралтай хэлэлцэх”-ийг

шаардан, “Радио электрон давтамжийн зурвас ба хүйн радио хэвлэл мэдээллийн ашиглалт” нэртэй хууль олон улсын хэм хэмжээнд нийцсэн болохыг мэдэгдсэн байна.

2007 онд Уругвай улсын хууль тогтоогчид хүйн радио, телевизийг албан ёсоор хүлээн зөвшөөрч зохицуулсан Хүйн өргөн нэвтрүүлгийн тухай хууль баталжээ. Уг хуулиар дунд, богино агаарын долгион, телевизийн давтамжийн зурвасын гуравны нэгийг хүй олонд суурилсан хэвлэл мэдээлэлд нөөцлөх, хэвлэл мэдээлэл, иргэний нийгэм, академик боловсролын байгууллагуудаас дийлэнх нь бүрдсэн, хараат бус зөвлөлийн хяналт дор давтамжийг ил тод, ялгаварлан гадуурхалгүйгээр хуваарилах үйл явцыг тогтоосон байна. 2008 оны 8 сард URSEC тоон системийн телевизийн газрын дахин дамжуулалт бүхий 9 сувгийн гурвыг нь хүйн телевизэд зориулан нөөцөлж, түүнийг нээлттэй, нийтийн өрсөлдөөнөөр хуваарилахаар шийдвэрлэсэн байна.

Уругвайд Хүйн өргөн нэвтрүүлгийн тухай хууль батлагдсан нь олон жилийн турш, засгийн газруудын өөрчлөлтийг дамжсан нөлөөллийн үйл ажиллагааны оргил, хүйн

өргөн нэвтрүүлэгчдийн бий болгосон эвслийн хүч билээ. Хуулийн төсөл боловсруулахад иргэний нийгмийг татан оролцуулсан нь түүний хэрэгжилтэд иргэний нийгэм хяналт тавих тухай зүйл заалтад тусгалаа олсон юм. Шинэ хуулиар хамрах хүрээ, орлогын эх үүсвэрт аливаа хязгаарлалт тавиагүйг Латин Америкийн бүс нутагт ач холбогдол бүхий чухал жишиг гэж үзэж болно. Өргөн нэвтрүүлгийн долгионы давтамжийн зурвасын гуравны нэгийг нөөцлөхөөр илэрхий амласан нь тоон телевизийн ирээдүйн хөгжилд түлхэц болох юм. Энэ нь мөн тоон телевизийн үйлчилгээнд зориулсан давтамжийн зурвас төлөвлөлтийн олон улсын жишиг болно.

ОНЦЛОГ ШИНЖ

- Хүйн радио, телевизэд зориулсан хуулийн зүйл заалттай
- Аналог, тоон давтамжийн зурвасын гуравны нэгийг нөөцөлсөн
- Давтамж хуваарилах үйл явц нь нээлттэй, ил тод
- Иргэний нийгмийг хамарсан хараат бус зөвлөх хороотой

ЛАВЛАГАА, ХОЛБООСУУД

- AMARC-Uruguay <http://amarcuruguay.org>
- IACHR/Office of Special Rapporteur for Freedom of Expression (2006) Observations and recommendations regarding the situation of freedom of expression in Uruguay <http://www.cidh.org/relatoria/showarticle.asp?artID=686&IID=1>
- IFEX/AMARC (2007) Senate passes approves community broadcasting bill http://www.ifex.org/uruguay/2007/11/27/senate_passes_community_broadcasting/
- IFEX/AMARC (2008) Community stations given unprecedented access to digital television frequencies http://www.ifex.org/uruguay/2008/08/15/community_stations_given_unprecedented/
- Rep. of Uruguay (2007) Ley No. 18.232 Servicio Radiodifusión Comunitaria <http://200.40.229.134/leyes/AccesoTextoLey.asp?Ley=18232>

ХОЛБОО БАРИХ

Unidad Reguladora de Servicios de Comunicaciones

Утас: +598 2902 8082

Электрон шудан: ursec@ursec.gub.uy

Цахим хуудас: <http://www.ursec.gub.uy>

НЭГДСЭН ВАНТ УЛС: Canstream – интернет өргөн нэвтрүүлэг хялбарчилсан нь

ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Canstream нь Нэгдсэн Вант улсын хүйн хэвлэл мэдээллийг нэгтгэсэн, гишүүнчлэлтэй, Хүйн хэвлэл мэдээллийн холбоо (СМА)-ны төсөл юм. Энэ нь шууд урсгалт, подкастинг (podcasting) үйлчилгээний хялбар, боломжийн үнэтэй хүртээмжийг хангажээ. Эхэн үедээ гишүүддээ зориулсан үнэ төлбөргүй үйлчилгээ байснаа Canstream нь одоо олон нийтээс дэмжлэг авч, тодорхой тооны хэрэглэгчийн сантай болжээ. Тэд нэвтрэх, давтан хандахад төлбөр авч, өөрийгөө санхүүжүүлдэг болсон байна. Canstream нь Нэгдсэн Вант улсад интернетийг хүйн хэвлэл мэдээллийн агуулга түгээх шинэ талбар гэж түргэн хүлээн зөвшөөрөхөд хувь нэмэр оруулсан юм.

СМА-г (Хүйн радиогийн холбооны хувьд) хүйн хэвлэл мэдээллийн бодлого, эрх зүйн шинэтгэлийн төлөө аян зохион байгуулахын тулд 1983 онд байгуулжээ. 1996 онд орон нутгийн, хүйн телевизийн шинэ боломжууд, хүйн хэвлэл мэдээллийн индэр болохын хувьд интернетийг яаралтай ашиглахын тулд илүү өргөн чиглэлтэй болж, Хүйн хэвлэл мэдээллийн холбоо гэж нэрээ өөрчилсөн байна. Тоон хуваагдал, шинэ хэвлэл мэдээллийн боломжуудын сорилд анхаарлаа төвлөрүүлэн Хүйн хэвлэл мэдээллийн холбоо нь “Тоон системд зохицох нь” хэмээх судалгаа, хөгжил, чадавх бэхжүүлэх хөтөлбөр гаргажээ.

Эдгээр ажлаас урган гарсан санааны нэг нь хэвлэл мэдээллийн шууд урсгал, хэвлэл

мэдээллийн цахим архивыг хөнгөвчлөхийн тулд дундын сервертэй болох тухай ухагдахуун байв. Ингээд 2001 онд Европын холбоо, Йоркшир, Хамберийн Бүс нутгийн хөгжлийн агентлагаас санхүүжилт авчээ. Энэ нь дэд бүтэц, техникийн дэмжлэгт хөрөнгө оруулах боломж олгон, 2002 онд Интернет хэвлэл мэдээллийн үйлчилгээ (IMS) байгуулагджээ. Хүйн хэвлэл мэдээллийн холбооны гишүүдэд үүнд чөлөөтэй нэвтрэх боломж олгохын зэрэгцээ Йоркшир дахь бүлэг хэсгүүдэд нэмэлт дэмжлэг үзүүлж байв. Энэ төсөл эзэмшигчийн программ хангамжийг ашиглаж эхэлсэн

бөгөөд хожим нь Linux үйлдлийн систем, Ice-cast урсгалын медиа сервер ашиглан нээлттэй эх үүсвэрийн шийдэлд (open source solution) шилжсэн байна. Эрэлтэд тулгуурласан аудио, видео системийг агуулгын менежментийн системийн нээлттэй эх үүсвэр, мөн Dublin Core Metadata Initiative (DCMI) стандартад тулгуурласан, хэрэглэгчийн хүссэн мета-өгөгдөл ашиглан хөгжүүлэхийн тулд нэмэлт хөрөнгө оруулалт олсон ажээ. Ийнхүү 2003 онд хүйн хэвлэл мэдээллийн цахим 'The Showcase' архив бий болсон нь YouTube-г бүтээхээс хоёр жилийн өмнө Нэгдсэн Вант Улсын хүйн хэвлэл мэдээллийн салбарт анхдагч болсон байна.

2006 оноос RSS формат, подкастинг-podcasting (вэб синдикат ашиглан хэвлэл мэдээллийн файл түгээх)-ийн өсөлтөд хариу арга хэмжээ болгон эрэлтэд тулгуурласан үйлчилгээг медиа подкастингийн байршуулалтыг Лаудблог-Loudblog хэмээх агуулгын менежментийн нээлттэй эх үүсвэр рүү шилжүүлжээ. Энэ нь шууд явж буй өргөн нэвтрүүлгийн хөтөлбөрийг архивлан, подкастингийг багтаан хэвлэл мэдээллийн агуулгыг эрчимтэй хүргэх боломж бүрдүүлсэн байна. 2007 онд энэхүү

төсөл нь Canstream хэмээх шинэ, төлбөртэй үйлчилгээ болжээ. Хоёр жилийн дотор Canstream нь тухайн үйлчилгээг ашигладаг 150 орчим хүйн хэвлэл мэдээллийн бүлгийг хамруулан хэрэглэгчдийн төлбөрөөр өөрийгөө санхүүжүүлэх болсон байна. Хэрэглэгчийн төлбөрийн орлого дээр цахим хуудас хийж өгөх, байршуулах, арга хэмжээнүүдэд дэмжлэг үзүүлдэг цахим хэвлэл мэдээлэл зэрэг нэмэлт үйлчилгээ дөхөм болдог ажээ.

Canstream нь хүйн өргөн нэвтрүүлэг эрхлэгчдэд хэвлэл мэдээллийн агуулгаа интернеттэй холбогдон цахим урсгалд оруулах боломж олгох, хэрвээ хүсвэл, хүйн шинэ өргөн нэвтрүүлгийн бүлгүүдэд, гагцхүү интернетийн төсөл маягаар арга хэрэглүүрээр хангаж өгдөг байна. Тэд хэвлэл мэдээллийн агуулгыг архивлах, эрэлтэд тулгуурласан цахим хэвлэл мэдээллийг хүргэх боломж олгодог. Энэ нь аль болохоор төлбөргүй, нээлттэй програм хангамжийн эх үүсвэрт тулгуурлан, түүнчлэн хурд, найдвартай ажиллагаа, хүчин чадлыг хангахын тулд Лондонгийн гол интернет солилцоон дахь сервер дээр ажилладаг. Уг төсөл нь хүйн хэвлэл мэдээллийн агуулгыг хүргэхэд интернетийн хэрэглээг түргэтгэсэн юм.

ОНЦЛОГ ШИНЖ

- Цахим хэвлэл мэдээллийн дэд бүтэц дэх салбарт хөтөлөгдсөн хөрөнгө оруулалт хийсэн
- Хүйн хэвлэл мэдээллүүдэд зориулан интернетийн тусгай үйлчилгээгээр хангадаг
- Анхлан төлбөргүй, нээлттэй програм хангамжийн эх үүсвэрт тулгуурласан
- Үйлчилгээ хэрэглэгчдийн төлбөрөөр өөрийгөө санхүүжүүлдэг

ЛАВЛАГАА, ХОЛБООСУУД

- Community Media Association <http://www.commedia.org.uk>

ХОЛБОО БАРИХ

Canstream

Утас: +44 1142795219

Э-шуудан: info@canstream.co.uk

Цахим хуудас: <http://www.canstream.co.uk>

